B. N. C.
FIRENZE
1082
1

Digitized by Google

1082 . 1

Digitized by Google

d.

AI 1AV.

cũAdot

Io:Lami

Digitized by Google

Digitized by Google

PAULLI ATAVANTI

FLORENTINI

SERVITAE

DE ORIGINE ORDINIS SERVORUM B. MARIAE

DIALOGUS

AD PETRUM COSM. F. MEDICEM.

FLORENTIAE
Ex Typographio Io. Baptiſtae Bruſcagli, & Sociorum. Ad Inſigne Centauri.

Anno MCCXLI.
CUM ADPROBATIONE.

DEO OPT. MAX.

VERITATI

ΟΥΣΙΩΔΕΙ

A QVO OMNE VERVM

SINE QVO

NIHIL VERVM

VERITATIS

AMANTISSIMVS

IO. LAMIVS

D. D. D.

*****

Digitized by Google

CANDIDO LECTORI

IO. LAMIVS S.

E*A eſt, contra quam quidam ſentiunt, mea in venerabilem Servorum Deiparae familiam obſervantia, ut* Dialologum Paulli Atavantii *ex eadem familia Coenobitae*, Mich. Pocciantio, Archan. Ianio, Ger. Voſſio, Ferdin. de Meliori, *memoratum, e Florentina Mediceo-Laurentiana Bibliotheca erutum, typis nunc ~~primum deſcriptum~~, evulgare ſuſceperim. In eo enim ita ſacri huius Ordinis laudes praedicantur, multaque de viris ac feminis virtute & ſanctimonia inſignibus, qui eum nobilitarunt, memoriae produntur; ut amoris mei, ac venerationis, erga illuſtrem hanc Societatem, argumentum luculentiſſimum libelli huius editio eſſe poſſit. Quid quod in eius-*

 dem

dem libelli calce ſama illa de pictore vultum Deiparae divinitus pictum in non abſoluta ab ſe imagine, admirante memoratur; & me indoctiores quidam ſugillant, quod mirabilis picturae narrationem haud facile credendam innuerim? Ecce igitur praeſidium aliud, quo pia haec popularisque credulitas, labans tamen iam & vacillans, aliquatenus fulciatur; & quidem me illud ſufficiente, collocanteque in propatulo. Sed & dum Paullum *noſtrum celebro, huius ordinis gloria & decus augetur, qui tale ac tantum noſtrae Civitatis ornamentum, tanquam in litteraria officina, formavit.* Paullus *enim* Atavantius *& litterariis laboribus clarus, & virorum doctorum teſtimonio famigeratus eſt. Et quidem eius opera haec* Mich. Pocciantius *de Florentinis Scriptoribus commentans enumerat:* Conciones Quadrageſimales, *quas* Theſaurum Concionatorum *inſcripſit; aliud* Quadrageſimale *aliter diſpoſitum;* Vitam Beati Ioachimi Servitae; Vitam Beati Franciſci Servitae; Opuſculum in laudem Beati Philippi Benitii; Expoſitionem in Orationem Dominicam; Commentaria ſuper ſeptem Pſalmos cum declaratione Litaniarum, & Col-

lecta-

lectarum; Commentaria in Opera Dantis & Petrarchae; Breviarium totius Canonici iuris; *denique* Dialogum hunc de Origine Ordinis Servorum ad Petrum Coſmi filium, *cuius amicitia magno argumento eſt* Paullum *noſtrum & doctum virum, & ab illius aetatis eruditis plurimi factum fuiſſe. Verum id non ex hoc tantum indicio conſtat, quantum ex laudibus, quibus eum fert amiciſſimus Philoſophus* Marſilius Ficinus, *duabus Epiſtolis ad eum datis. In prima Epiſtola ſcribit inter alia:* Denique quam meus ſum, tam ſum, mi Paule, tuus; *altera vero, cuius epigraphe*, Marſilius Ficinus Paulo Florentino inſigni Theologo, in Servorum Mariae grege egregio S. D. *ita concipitur:* Mitto ad te libros de vita noſtros, mi Paule, vita digniſſime, non tam ut legas haec adminicula vitae, quam ut ſerves. Nam quum omnibus amicis meis vitam magnopere cupiam, tibi hanc adfecto ſummopere. Orphico enim clamore tuo, ſacra paſſim declamatio ſpirat, & vivunt parietes ipſi templorum. XV. Decembris MCCCCLXXXIX. Florentiae. *Denique familiaris fuiſſe fertur* Laurentii Medicis, Ioannis Pici, Angeli Politiani,

ni, Hieronymi Benivenii, Leonardi Arretini, aliorumque eius aetatis hominum doctiſſimorum. *Miſſa facio alia, quae de eo habent* Pocciantius, *&* *V. Cl.* Ioſ. Cerracchinius *in* Theologicis Florentinae Facultatis Faſtis, *niſi quod ex iis illum fuiſſe admirabili ingenii acumine praeditum, Grammaticum, Rhetorem, Coſmographum, Chronographum, Ariſtotelica doctrina imbutum, Platonicae Philoſophiae non ignarum, utriusque iuris prudentiae peritum, Theologiae vero, & Sacrarum Scripturarum, eruditiſſimum enunciare non diſplicet. Immo ex* Cerracchinio *laudato addam alia quoque opuſcula, praeter recenſita, ab eo ſcripta fuiſſe, hoc eſt*, Hiſtoriam & miracula Imaginis Adnuntiatae; Commentaria in Duodecim Prophetas & Apocalypſin; Geſta Beatorum Ordinis Servorum; Orationem de laudibus eiusdem Ordinis; Gentis Gonzagae hiſtoriam. *Diſertum tamen, & Latine loquentem, nitido & puro ſermone ſcripſiſſe non dixerim, ut ex hoc Dialogo patet, qui etſi forte a librariis corruptus deboneſtatusque eſt, aſperitatem tamen quamdam, nativamque barbariem praetendit, rebus magis, quam eloquentia penſandus; quamquam ſi Au-*

cto-

ctorem, Servitam illo tempore viventem, fuiſſe cogites, etiam facundia elegantiaque non deſit. Adde quod hunc Dialogum iuvenis, ut ipſe indicat, ſcripſit; & quidem quum Petrus Medices *quadrageſimum aetatis annum agitaret, anno videlicet MCCCCLVI. Interloquutores inducit* Petrum Medicem, *&* Marianum Salvinium *Servitam, Epiſcopum Cortonenſem, qui eius Magiſter fuerat, quum ſeptennis Monachicum habitum in Florentino Coenobio induit, ut* Poccian-tius *memoriae prodidit. Qui pluria de* Mariano *hoc ſcire deſiderat,* Ioſephum Cerracchinium *laudatum citato opere conſulat; nam ipſe modo contentus fuero tradere,* Marianum Salvinium *die XVI. Martii anno MCCCCLIV. ordinatum Epiſcopum Cortonenſem fuiſſe Florentiae in Eccleſia* Adnuntiatae *a Sancto* Antonino *Archiepiſcopo, adſiſtentibus* Leonardo Salutatio *Epiſcopo Faeſulano, &* Laurentio Iacominio *Dominicano Epiſcopo Achaienſi, ut ex Inſtrumento in Archivo Florentino exſiſtenti elucet; quam notitiam* Salv. Salvinio, *Patricio, & Canonico Florentino eruditiſſimo, &* Mariani *gentili, ut ipſe mihi adfirmavit, acceptam refero. Sed ut ad* Paul-

Paullum *noſtrum revertamur, octogenarius anno MCCCCIC. naturae conceſſit, ſi* Pocciantio *fides habenda eſt, ut videtur. Viros feminasque ſui ordinis, ſanctitate illuſtres, quos hic* Paullus *praedicat, ſunt Septem Beati Ordinis Inſtitutores*, Sanctus Philippus Benitius, Bartholomaeus, Ioannes, Benedictus, Gerardinus, Alexius, Ioachimus, Franciſcus, Peregrinus, Bartholomaeus Caeſenas, Ubaldus, Hieronymus, Bonaventura, Thomas, Antonius, Gabriel, Nicolaus Arretinus, Dominicus, Iuliana, & Ioanna Cremonenſis. *Acri ingenio hominemq[illegible], prudentem fuiſſe* Paullum *noſtrum ex eo eminet, quod licet ſuorum heroum miracula multa adſeverate narraverit, prodigiisque interdum vix credendis ſine ulla haeſitatione commentariolum ſuum infarſerit, miraculum tamen illud maximum, multumque decantatum de vultu Imagini Deiparae ab Angelo adpicto, narrat quidem, ſed ſubleſtae fidei hiſtoriam eſſe arguens, vagantem famam teſtem adhibet; pictorumque in pleriſque licentiam ſubinnuens, haud certis monumentis innixam traditionem adlegat. Hinc illa:* Quid illa pictoris fama, &c. *&*, Ut mos fere om-

omnium eſt pictorum, &c. &, Cuius exauditas preces aiunt, &c. *Et recte quidem; nam ſi prodigium adeo ſtupendum Florentiae vere contigiſſet, quomodo* Malaſpina *hiſtoricus, non multum aetate diſtans, illud tacuiſſet? Quomodo praeteriiſſet* Villanius, *qui in ſuae urbis, & remotarum etiam Provinciarum, miraculis enarrandis paullo curioſior, prolixiorque eſt? Cur eius* D. Antoninus *non meminit?* Ammiratus *omittit? Nullus claſſicorum Hiſtoricorum noſtrorum commemoravit?* Francus Sacchettius *ſua aetate cultum huius ſacrae Imaginis frequentiorem incepiſſe teſtatur;* Angelus a Florentiola *magnam huius Imaginis venerationem omni alii cauſſae tribuit, quam quod divinitus picta fuerit;* Dominicus a Corella *ſcriptor antiquior, quum de hac ſacra Imagine prolixe agat, ne verbum quidem de Angelo pictore facit;* Benedictus Varchius Libro IV. Hiſtoriarum *eam a D. Luca depictam fuiſſe ſuperſtitioſos arbitrari tradit;* Georgius Vaſarius *(qualis & quantus iudex, Deus bone!)* Petri Cavallini *pictoris Romani opus eſſe cenſet, ſimilemque imaginem iis, quae eiusdem auctoris in* D. Marci, *& in* D. Baſilii *Florentiae*

ha-

habentur. *Denique* Ant. Dom. Gabbianius, *noſtrorum temporum pictor egregius, quum hanc Imaginem Sereniſſimi Principis iuſſu, ut vulgo traditur, viſitaſſet atque examinaviſſet, nihil divinum in ea deprehendit; niſi divina dicenda eſt ars imperfectior, & rudiora lineamenta, & pictura ſaeculi vitium barbariemque prae ſe ferens*. *Hinc iure* Gerard. Capaſſius *Servita, multa doctrina, & caſtigata eruditione, conſpicuus; nec non Servita alter* Roboredus, *licet hic ſcientiam minus exactam poſſideret, nunquam animum induxerunt illam picturam tamquam caelitus abſolutam ſuſpicere, contenti tantummodo debitam ei venerationem & cultum exhibere, ut haberentur religioſi, nec ſimpliciores merito arguerentur; quod vir fide digniſſimus mihi recens adfirmavit. Nunc obſervandum Codicem Laurentianum membranaceum in Pluteo XXIII. adſervari, num.* 21. *notatum, inſcribique eodem titulo, quem Dialogo ipſi praefiximus. Uncialis littera, qua Dialogus inchoatur*, Mariani & Petri *imagines continet, primaque pagina Mediceis inſignibus decoratur. In fine Librarii nomen ita ſcriptum eſt:* Riccius ſcripſit.

DIA-

DIALOGUS

FRATRIS PAULI FLORENTINI

De origine Ordinis Servorum ad Petrum Coſmae incipit.

* * *

CUM ad Petrum Coſmae, virum quippe adſpectu iucundum, & multarum rerum periculo gravem, Marianus Antiſtes, fama & gloria celebris, aliquando veniſſet, eiusque comitandi cauſſa Leonardus eodem perrexiſſet, inauditam inuſitatamque omnium rerum cognitionem, & denique incredibilem, ac pene divinam, eiusdem Cortonenſis Epiſcopi ſapientiam ſuis auribus intonuiſſe exploratae ſcientiae eſt; ut nullius ingenii tantum ſit officium, nulla dicendi aut ſcribendi auctoritas, quae pro rei hominumque dignitate laudem dignam exornare poſſet. Mutua enim in divam Virginem quadam Petrus caritate flagrans, prior Marianum adfari coepit. Quae non humana, ſed divina

ultro citroque protulerunt, narrando digeram. At praeceptor noſter Leonardus rediens, & talium verborum dulcedine captus, haec admiratione digniſſima commemorans ait: Velles ne, o Paule, id litteris mandare, quod maximum religionis noſtrae decus, & iubar immortale ſit? Ego vero te docebo omnia haec, quae a clariſſimis viris effuſa fuere. Quum vero infinita in me officia contulerit, ut redditam haud umquam gratiam putem, & plenum reſiſtere inhumanitatis adparebat in his ipſis, quae relata ſunt, par rebus ingenium mihi dari vellem, cuius gratia tantorum virorum doctrinam mortalibus cognoſcendam traderem. Quare humanarum divinarumque rerum auctor, pariterque mortalium omnium genitrix, ferte opem; non ut ſingula divinum ingenium exigentia narrem: ſed ut incredibilium partem conſequi poſſim, tum praeceptori Leonardo obtemperandi gratia, tum vel maxime divae Virgini, ſui viduitatem geſtantes extollendo, morem geram. Rem igitur dilucidam ante oculos ponere feſtino, ſi unum illud admonuero ob novarum praeclariſſimarumque rerum varietatem. Rem iam ut adgrediar, hoc iterum iterumque legendum.

Libri

Libri principium.

EFflagitaſti ex me ſaepe numero, Petre, quod noſtri ordinis exordium, quae dignitas, & adprobatio ſit, quum ceteris longe inferiores eſſe cenſeamur; quare non parva diligentia, & vetuſtarum rerum eximia cura, ſi quid antiquitatis ordinis reperi tibi notum facere curo; quod poſtquam intellexi, tametſi antea ſponte mea ſatis accurate ſtudio viſendi cuncta luſtraverim, tamen cognito deſiderio tuo omnia perſcrutatus ſum, & quam diligentiſſime potui, ſingula quaeque proſpexi, ut tuae quam accumulatiſſime ſatisfacerem voluntati; ideo nunc reſpondendum videtur. Nam ambo ocioſi heic cum tranquillitate verſamur, ſi eadem apud te ſententia manet. *P.* Nihil, inquit ille, acceptius, aut gratius accidere poterat, quam eorum laudes accipere, quos me non modo dilexiſſe, verum & amaſſe, conſtat. Tanta eſt enim magnitudo gaudii, & deſiderii, ut ſingula iam audiſſe peroptarem; huiusque perfruendae laetitiae voluntate vehementer ardeo. *M.* Tunc Marianus ſic loqui coepit. Mihi quidem perſpicere videtur, o Petre, or-

dinem noſtrum celeberrimum conſtare Divae Virginis numine, ſanctorum virorum laude, & rerum geſtarum ab antiquis ſplendore. *P.* Ad hoc reſpondens Petrus, Equidem, inquit, o Mariane, nil aliud reperire poſſem praeter quod a te commemoratum eſt, unde magis ordines augeantur, roborenturque; verum nihil adhuc compertum eſt, cur vos ceteros eodem obedientiae iugo detentos antecellatis. Animadverti enim reliquos Dei cultores ſingulare quoddam refugium, morum, virtutum, & ſanctimoniae exemplum habuiſſe, velut firmiſſimam columnam, & totius ordinis fundamentum, quo plerumque magnificari, & ad ſidera uſque tolli, ſolent ob praeclaram rerum geſtarum memoriam, laudemque incredibilem conſecutam. Vobis autem qui ſanctorum virorum celeberrimus adſit penitus ignoro. *M.* Heic adridens Marianus, quid narras, inquit? Nam ſi ita eſt, cur mortales longe maiora a diva Virgine, quam ab alio quovis Sanctorum, exorarunt? Cur gratiarum & pietatis fons merito nuncupatur, ad quam omnes velut ad ſingulare ſolatium, & caeleſtis vitae fruendae deſiderium, adfectant; cuius nos cultores electi non ſecus aliorum reſiduum anteimus, atque Sanctorum

cho-

choris ipſa Genitrix Dei ſuperſit; ſed vulgus nequaquam mirum eſt ſi decipiatur, quum vos ſapientes in hoc plerumque errare admirer. Ego plane doctus experientia rerum hoc tibi adfirmare poſſum, qui Virginis fervore, & caritate tepidi ſunt, eum vitae curſum tenuiſſe, ut numquam ad felicem patriam abſque purgatione pervenire valeant. In hoc enim, ut mihi videtur, ceteris maxime praeſumus, quod humanarum, divinarumque rerum ſcientia, & immortalis Dei genitrice, parentis loco fruimur. Nobis celeberrimi ſanctitate viri favent, ex quibus cuncta miraculorum genera effuſa ſunt. Ac perinde eorum gratia inſignia templa, magnificaeque ſedes, non parva cum religioſorum corona, ea inſuper potentia, ut facile flagitioſos ſubvertere, & bonis prodeſſe, poſſimus. *P*. Haec quum audiſſet Petrus, probe mihi videris, inquit, o Mariane, iſta commemoraſſe. Nam nulla perfectior, nullave ſalubrior gratia eſt, quam quae ex emanante officiorum fonte procedit. Ea quippe arcana aperiens omnium rerum auctorem ad mortalium veniam provocat. Ideo animo eſt quod adſeris. At unum illud obſecro, ut talium virorum egregiam vitam, & ſanctimoniam aperire velis, ut ſiquae in ocu-

 lis

lis tenebrae fuere deleantur, quippe qui eorum iam amore & ingenti caritate flagro. Tunc Marianus. Principio virginum Virgo ſuae viduitatis memoriam deferere volens, ſeptem mirae ſanctitatis viros, & totidem Spiritus Sancti donis repletos, tamquam ſidera per univerſum terrarum orbem, virtutum & ſanctimoniae radios effundentia, ex omni civitate Florentia elegit, a quibus praeclaram & egregiam originem ducimus, quorum memoria, vita, ſplendor, & ſanctitatis laus, uti ſingulare ab omnibus exemplum imitandum relicta ſunt, qui religionem hanc ita celebrem, ita decoram, nobis vendicarunt; qui hunc ordinem futuris nobis miro amore, mira providentia ſervaverunt; qui tantam ordinis gloriam in patrimonium reliquerunt, a quibus nondum nati, nondum viſi, nondum creati, unice dilecti ſumus. *P.* Fuerunt ne, inquit Petrus, hi ſeptem viri ante religionis ingreſſum tanta reverentia, & celebratione digni, ut tam vehementer accendaris. Intueor enim talium verborum perſuaſione, dulcedine, atque deſiderio, ante oculos meos adſtare fulgentiſſimam ſeptem luminum coronam, non modo celeberrimum ordinem veſtrum illuſtrantem, ſed univerſum fere terrarum circuitum obumbrantem.

tem.

tem. Videor, inquam, eius ſanctitatis radiis ebrui, ut mei ipſius neſcius fiam. *M.* In hoc quidem, inquit Marianus, tecum, o Petre, facillime ſentio, quod prae nimio gaudio, & narrantis aviditate, quae dicuntur, nonnumquam apud percipientium conſpectum adſtare videntur. Aut ex ipſorum virorum ſanctitate, quum eos in memoriam reducimus, hoc procreatur, quoniam non humana, ſed divina laude digni comperti ſunt; aut ex audientium deſiderio. Hi itaque ſeptem viri tanta in divam Virginem reverentia, ceremoniis, morum modeſtia, virtutum ſplendore, & ſinceritate ornati fuerunt, quod totius civitatis firmiſſimas columnas mortales arbitrarentur. Hi ante Mariae Matris in animae & corporis ſalutem adſumtam viduitatem cuiusdam divae Virgini conſecratae domus duces erant, a quibus ducenti viri, & eo plus, in celeberrima ſocietate, admirandaque caritate, rectam currendi formam capere ſoliti erant, quo feſtis diebus maior civium pars convenerat, obiurgatisque ibidem culpis, delictorum quisque ſuorum atrox punitor efficiebatur, caeleſtis vitae deſiderio ducti. *P.* At profecto vera eſſe cenſeo quae, o Mariane, profers; ubi praeſertim per divinam ſpirationem loqui videaris, ſed qua

voluntate ordinem iſtum exordiri decreverint, ſcire animo eſt, quippe qui huius admirandae rei gratia a ſomno & cibo deſiſterem. *M.* Cui reſpondit Marianus, Nonne celeberrimum hoc omnium auribus intonuit, glorioſam Dei genitricem ordinis noſtri principium, medium quoque exſtitiſſe, & finem fore, atque eius voluntate commemoranda quaeque geſta fuiſſe? Demum haec ſeptem ſidera, nunc huc ob populi multitudinem, & impetum; nunc illuc migrabant. Denique ad templum Sancti Petri in Caſagio, quod paraverat eis Virgo, devenerunt, ubi & nunc celeberrimum Adnuntiatae altare collocatum eſt, quod plurimum tua ope tuaque induſtria extuliſti. At paulo poſt quum fama divulgaretur Florentinam civitatem ſeptem praeclariſſimos amiſiſſe cives, quum praeſertim maior hominum pars eorum conſilio, & rerum geſtarum proba auctoritate, regeretur, non parva cordis anxietate angebatur, eius vitae ductores repente deſeruiſſe. Ex Florentia ne criundi, inquit Petrus, fuerunt hi viri? *M.* Immo haud ex obſcuro loco, reſpondit ille. His enim ob variarum, & praeclariſſimarum rerum, cognitionem, Sanctique Spiritus effuſionem, non parva adhi-

adhibebatur fides. Idcirco eximia ſanctimonia mortales freti diligenter eos inquirebant. Denique, ut immortali Deo viſum eſt, quantum invenientibus ſuperabundaverit gaudii, tibi, o Petre, excogitandum relinquo. Nam quanta delectatio ſit re inveſtigata potiri, tibi opinor notum eſſe, quippe qui talium rerum periculum crebro feceris. Sed ad eos ut revertamur, quum cognitus eſſet locus ubi verſarentur, tam frequens virorum ac mulierum multitudo erat, quod prae nimio hominum ſermone, atque impetu, orandi locus minime daretur, ceteroſque aetate primus adloquitur. Gratiarum & pietatis uberrimus fons exorandus eſt, ſi quid ſalute dignum, Virginique gratum peragere volumus, cariſſimi fratres. Equidem videre videor haud locum hunc adquirendae ſaluti congruum fore. Huic ſumma rerum omnium opulentia eſt, dulciſſima, & tranquilla, ut ſedetur paupertas. Neque tamen pauperum numero conglutinandi ſunt, qui ſine iniuria ſuae neceſſitati ire obviam poſſunt: Non aedes, non agros, non equos, non ulterius mancipium cupiamus, quae adipiſci difficilius, & periculoſius eſt, quaeque animae pretioſiſſimae rerum omnium gemmae, & mortalium ſaluti obnoxia

con-

continuam ruinam minari videntur. Haec divitibus relinquenda, ampleſtenda eſt tutiſſima paupertas, totiſque viribus conſervanda. Hominum confuſionem deſeramus. Non heic ſalutis exordium. Operae pretium eſt antra deſerti ad ſalutem facientia diligenter quam primum adire; illic enim pax, & quies aeterna; illic caeleſtis vitae fruendae deſiderium aderit, & omne bonum pro voluntate effundetur. Denique humanarum, voluptatiſque fertilium, rerum nos habebit oblivio. Ac paulo poſt ſpecioſiſſima caeli Regina eis in ſomnis adfuit, quam intueri prae claritate vultus minime dabatur, ſicque magnopere queſti ſunt: Heu miſerum calamitoſumque mundum, aiunt, flagitia pro adipiſcendis voluptatibus ſectabamur, quod expedit relinquendo, ſectando quod obeſt. Quos tanto maerore, & anxietate Virgo vexatos animadvertens, ſic adlocuta eſt: Quae cauſa afflictionis eſt cultores mei? Veſtri nunc conſulendi gratia huc adventavi, quos ob meae futurae viduitatis memoriam diligo, dilexi, diligamque ſemper, atque indice Senarium montem oſtendens, Illic quietis, & beatitudinis locus eſt, evaneſcens inquit. *P.* Volo etiam, o Mariane, ſi illic umquam verſatus es,

loci

loci amoenitatem narres. Iam enim commodiorem nullum ad adquirendum caeleſtis regni iter arbitror. *M.* Eſt mons, o Petre, a Florentina urbe octo millia paſſuum diſtans, in cacumine planitiem in gyrum habens, unde fons pulcherrimus oritur, ex quo non parvam voluptatem caperes. Illuc igitur feſtinantes poſt debitam Virgini gratiarum actionem, beatitudinis deſiderio adducti nullum corporis aut animi laborem fugiunt, nullum periculum ſubire recuſant; & tugurium quoddam ſuis manibus erexerunt, ubi cibo & ſomno parci nonnumquam ad ipſa arcana contemplanda ſpiritus adſcendebant. Illic caeleſtium rerum dulcedine fruebantur. *P.* Vellem, o Mariane, mihi habitus adſumtionem narrari, a Virgine, an a ſe met receperint. Videntur enim omnia quae a te commemorata fuere nutu quodam divino geſta fuiſſe. Hoc quoque Matris Mariae praecepto perfectum arbitror. *M.* Quum immortali Deo, o Petre, eiusque Genitrici viſum eſt, hi ſeptem viri Florentiam redierunt, crebriſque vigiliis, ieiuniis, & orationibus operam navant, ſui corporis habitum, vitae modum, & regulam peroptantes, quibus Virgo Dei, velut ſidus aureum omnes illumi-

luminans ȧdparuit, & ſuaviſſimum ſomni ſoporem infundens: Demum peroptata, inquit, attuli, electi filii. Duo ſunt, o Petre, munera; alterum ſuae viduitatis habitum, alterum litteris aureis in ſiniſtra imponendum nomen ſcriptum. *P.* Idem ne, ait Petrus, quo nunc Virginis Servi vocamini? *M.* Id ipſum, reſpondit Marianus. Et Angelorum alter ad dextram ductoris noſtri almi Auguſtini patriam regulam aperiens, Ante omnia, inquit, fratres cariſſimi, Deus diligendus eſt, ex cuius Spiritus Sancti fervore cetera ad ſalutem facientia comparantur; alter ad ſiniſtram victricem contra humani generis hoſtem palmam erigebat. Denique Virgo, Accipite, inquit, huius inſtar habitus, & divi Auguſtini regulam imitandam percipite, ut Servorum meorum nomine nuncupati, re ipſa hanc vitae aeternae palmam conſequamini; qui ſingula ſerie in memoriam redigentes in beatae Virginis laudem miſſam celebrari fecerunt, in praeceptamque formam pannis redactis, exſultantes Mariae viduitatem adſumſerunt a ſalutifera Chriſti Incarnatione Anno MCCXXXIII. Gregorii noni pontificatus anno quarto decimo. *P.* Tum Petrus, Excellentior, o Mariane, ordinis veſtri

ſtri origo eſt, atque rebar; quare Virginis numen tanta mentis meae obſcuritate iratum vereor. *M.* Abſit hoc, o Petre; quis enim ex omni multitudine Mariae templum tanta beneficentia, & admirandis rebus, ornavit? Etenim ſaepe accidit, ut magna alicuius rei ignorantia quidpiam nos facere cogat, quod alioquin minus feciſſemus. Nam ſane, o Petre, quorum benevolentia magis accendimur, quam eorum, qui ordinem noſtrum illuſtrem, & ſplendidum redderent? Hoc templum, o Petre, numine Matris Dei latas per oras celebre, opera tua plurimum extuliſti. Neque enim maior benevolentia eſt, quam in eam partem manum adiutricem convertere, quae & digna ſit, & indigere videatur, praemiumque adferre poſſit. Quare piiſſimae matri non modo non moleſtam caecitatem hanc, ſed ſumme iucundam exſtitiſſe cenſeo, ut ex tenebris in lucem ereptus, ardentiori caritate in celeberrimum ordinem noſtrum accendaris. Ceterum, o Petre, quam ex dicendis rebus admirationem capies, cum hac tantula re ingenti maerore & anxietate agiteris. *P.* Ad haec reſpondens Petrus, Sic, inquit. Mihi quidem, o Mariane, tuo lacteo ſermone triſtitia in gaudium

con-

converſa eſt. Sed aliquid veſtrorum patrum narres velim, quorum tuba, & praedicator fieri cupio, ne eodem ceteri teneantur errore. Hi namque putandi ſunt veri honores, beatique illi dicendi, qui ob praeclara facinora in hominum ora volent. Neque ſilentio, aut taciturnitate ſubiacere fas eſt, quorum tute, beateque vita agitur. *M.* Haec quum audiſſet Marianus, tuae, inquit, cupio morem gerere voluntati, o Petre. Almus Philippus ad Servorum ordinem illuſtrandum a Diva Virgine electus eadem hora, die, menſe, & anno Florentiae ortus eſt, in quo illa ſeptem ſidera Mariae viduitatem ſumſerunt. Dominicus Bononiam, Franciſcus Aſſiſium, hic quoque Florentiam illuminavit. Mater vero eius, quum iubar quoddam in quiete parere videret, hunc protinus enixa eſt; & in adoleſcentia litterarum ſtudiis traditus, maximam ſibi fidem comparavit. Iamque divinitatis particeps, quibusdam ſignis extrinſecus hunc in Dei Matriſque conſpectu gratum fore adparebat. Itaque, ut paucis multa complectar, in provecta aetate, ad idem Adnuntiatae altare, quod tantopere ornaſti, profectus eſt, in terramque proſtratus admirandum plauſtrum intuetur,

in

in quo Virgo undique Angelis ornata eminebat, cuius ovis, & leo, in manſuetudinis, fortitudinisque ſignum, ductores erant; quod columba ſimplicitatem adferens ambiebat. Tum Angelus clamans, Philippe, inquit, accede, & adiunge te ad currum iſtum: raptus eſt ſpiritus eius, & iterum eadem vox ſuis auribus intonuit. Vidit doloſam ſerpentium aliorumque generi humano obnoxiorum animalium ſentum cenique viam plenam, mundi huius vanam fallacem, teterrimamque cum ſpe fortunam aperiens, & quid denique mundus ſit, palantem. Is contra vitia rigidiſſimus punitor, honeſtae vitae & ſanctimoniae, exemplum erat, pro quo accerſendo Curia Romana uſque ad extrema terrae miſit, ut ſummo ſacerdotio fungeretur. Hic eſt eo tempore, qui Benitiorum genus ad ſidera uſque tulit. *P.* Intueor, inquit Petrus, & admiror ſingularem virum cunctis extitiſſe virtutibus, & miraculis redimitum, imo, quod maximum duxi, beatiſſima cum Deo fuiſſe neceſſitudine copulatum. *M.* Hoc, Petre, ex rei veritate, & maxime procreatur obſervantia. Nam eorum vitam diligenter imitari cogimur, quos moribus & ſanctitatis ſignis decoratos cognovimus.

mus . Sed longe magis obſtupeſceres , ſi adoleſcentis Pauli opuſculum quoddam in huius viri laudem legeres , ubi , velut ex mare flumina quaeque originem trahunt , ita ex viro Dei omne miraculorum genus oritur , & in propriam ſui laudem revertitur . *P*. Mihi quidem videri ſolet , o Mariane , quamdam divinitus adiunctam eſſe gratiam huiusmodi viris , ut eis actio , idemque perfectio ſit , quum tot generi humano gratias donare , & tot beneficia conferre , poſſint . *M*. Ita eſt, o Petre, ut putas, inquit Marianus . Hic etiam nonnullos ex mortis faucibus evocavit , ſed iam maiora parantur . Neque unico viro ordinem noſtrum illuſtratum intelligas . Nunc tibi oſtendam quale illud ſeptem virorum decus fuerit , o Petre , qui tamquam nihil habentes , & omnia poſſidentes , ſummam cum tranquillitate pacem adepti caelorum regnis maxima cum aviditate fruantur . *P*. O utinam dies hic annus efficiatur , o Mariane , quadraginta annos natus non tantum ex quapiam re gaudii excerpſi , quippe qui prae nimia dulcedine atque ſuavitate deficere iam iam celerius , atque animus cupiat te finem adgredi, cernere videor : perge inquam , Mariane mi , obſecro . *M*. Quod

Ma-

Marianus tacitus deſiderium percipiens, Me ne, o Petre, oras, inquit, ſcilicet ut praeceptionis locus haud relictus ob noſtram amicitiam ſit. Primus itaque verbis, & rebus, Bonusfilius adeſt. Vir ſane rerum omnium laude florentiſſimus, qui ſcripturarum ingenio in altum volans in ordinis decus, & argumentum electus eſt, latrantiumque obiectiones confringere ſatagit. Is adverſus quemdam fidei ſectatorem quaeſtionem valde inſignem habuit, ut ſua ſapientia haereticum in tenebris, generisque humani teterrimi hoſtis laqueis conſtitutum, in lucem claram redigeret, idcirco hoc ceterisque ſanctitatis ſignis merito decorandum cenſeas. Nam ſat laude dignum exiſtimo eum, qui relictis opibus, atque nobilitatis genere depoſito, ſe ſe Deo, & Genitrici, dedicarit. *P.* Cui Petrus perpetuis hunc ſplendoribus, o Mariane, merito decorari ſentio. Ille namque laudandus, qui haeretico inſtans pretioſiſſimam rerum omnium animam ſuo Creatori reddidit. Neque, ut opinor, eleemoſynae, vigiliae, aut orationes, immortali Deo ſine fide jucundae ſunt, non ipſa denique ſacrificia tantam divinitatem ſcandunt. *M.* Nec ſecus, o Petre, integer Bartholomaeus vitam vixit, qui ſanctitatis meritis non

diocriter effulſit, cuius ingenium faciliter cognoſcere poſſes, ſi prolixius narrandi tempus daretur. Ad hunc febribus laborantes accedunt, quem claudi cupiunt, luminibus privati adfeſtant. Ex quo aegrotantium quodvis genus optatum exorat, & quod admireris hoc eſt. Ruſticus quidam octavum agens aetatis annum in Senarii Montis planitie fontem ambiens, ſitiensque aquam, praeceps labitur, cumque ex ſibilantium ventorum ſonitu illius clamantis vox minime audiretur, ultimum vitae diem obiit. At hic clariſſimus Dei cultor aquam turbulentam hauriens, neque mirari deſinit; quem exanimem ubi primum conſpicit, ipſe quoque ſe ſe praecipitem in fontem miſit illius extrahendi cauſa. Demum, o Petre, tantam eum lacrimarum vim effudiſſe cerneres, qui neque maioris ſuam quam illius mortem feciſſe arbitror. Tum omnipotentem Deum, & Genitricem eius, ardenti quodam animo obteſtatur. Neque orationem abſolverat, quando puer exſultans, o Dei cultor, inquit, vidi orationes & lacrimas tuas in Virginis conſpectum aſcendiſſe, eamque ex Filio, & Natum ex Patre, priſtinam mei vitam exoraſſe. *P.* Ita ne eſt, o Mariane, inquit Petrus, virum

Dei

Dei Bartholomaeum tam gratum, tamque iucundum Virgini exſtitiſſe? *M.* Nequaquam mirum eſt, o Petre, quoniam maiora quidem, & excellentiora ſuperſunt.

Aliud ordinis noſtri fundamentum, & decus immortale oſtendam, cui Iohannes nomen adeſt. Hic Spiritus Sancti gratia vir ſumma laude dignus habetur, ut ne quidem huc uſque apud quemquam ignotus exſiſtat. Primo virtutum peritia ſacro Chriſti lumine illuſtratus pro noſtro plurimum ordine laboravit, & rerum fidelium flagravit ſtudio, & ſui patrimonium nihil penſi habens, pauper Virginis viduitatem inchoavit. Quare ſanctae vitae celebrandae ardentiſſimus, & caritatis dulcedine ebrius factus, valida corporis tormenta haud horrebat. Taceant itaque, qui ſervis Dei detrahunt; neque ſemper religionem ſanctam vilipendant. Erat civis quidam Florentinus ob volantem divitiarum famam nobilis, qui Antonius nomine vocabatur, & quadam die ad Iohannem deambulationis gratia venit, de egregia viri virtute certior fieri cupiens, cuius ſententiam Iohannes a longe intelligens, Heu, inquit, miſerum corpus divitiarumque catenis involutum, pauperum labores adripis, alteri necem, alteri ve-

ro pro voluntate ſalutem tribuens. Non ſic. Caelorum enim regnum vim patitur, & violenti diripiunt illud. Quod civis auribus intonans in maximum timorem territus incidit, ne egregia viri fama vulgus in ſpem erigeret, quo iucundiſſima mortalibus vita haud unquam frueretur; quod & factum eſt, ut illum veneno necare ſtatuerit, & vino infuſum ei per anulam quamdam tradidit ſub eleemoſynae ſpecie. At Iohannes Sancto Spiritu erudiente, Quod mi paras poculum, bibe, inquit: quae prae verecundia & timore, facti neſcia libare volens a viro retenta eſt. Et quidnam pater hoc poculi eſt, inquit? cui Iohannes reſpondit: Illi qui te mihi hauſtum letalem impendere iuſſit, edixeris me poculum hauſiſſe omne; verum ei pro me moriendum eſt; & ſigno Crucis adhibito vinum audacter ſumſit. Mira res! eadem hora Antonius ille abſens repenti lapſu moritur; Iohannes ſoſpes ſervatur: etſi mortiferum quid biberunt, non eis nocebit, Evangelium praedicat. Quamobrem quantis exſtiterit meritis, quantaeque virtutis amplius elaborandum ſermo non exigit. *P*. Et Petrus, Bene hercle, inquit, o Mariane, videris narraſſe, ſed tamen haud taciturnitate ce-

teri

teri praetereundi videntur. Unum enim in ſeptem corporibus verſatum animum conſpicio. *M.* Nec aliter, o Petre, duplici Benedictus merito inter hos viros adgregatur. Nam litteris floruit, & ſanctimonia claruit, qui unus ex ſeptem hunc ordinem inchoantium exſtitit, qui ſemel immortalitatem animae, aeternamque mundi famam conſecutus eſt. Dignum, o Petre, cenſeas, tanti viri memoriam agere, qui mortalibus gratus, ordini gratior, & Deo gratiſſimus fuerit. *P.* Equidem, o Mariane, inquit Petrus, quamvis non ea dicendi facundia ſim, vellem tamen ab immortali Deo mihi datum, ut tecum tantorum virorum geſta, divina cognitione, conſequi quirem. Verum cum ſanctitati condigna merita reddere haud valeam, uberrimam ſaltem ac maximam praeſto voluntatem. *M.* Hic vir clariſſimus, inquit Marianus, caeleſtis patriae deſiderio raptus, hominum confuſionem horrens, Senarii montis accola effectus eſt, atque illic Apoſtolorum morem tenens, manus imponens aegrotos, quamvis arduos, liberabat. *P.* In monte ne, o Mariane, iſta fieri conſueverunt? *M.* Et illic, o Petre, omnem ſerpentium ferocitatem Crucis ſigno adhibito perime-

re conſuevit; homo quidem mirae ſimplicitatis claris mortalibus emicuit ſignis, qui totus Dei obſequio deditus herbis plerumque ſubſtentabatur, cui merito dici poteſt, iacta cor tuum in Domino, & ipſe te enutriet. Ad hunc magno fletu adfines nepotem claudum, & mutum adferunt, ſi eius virtute & ſanctitate illum reddere poſſet incolumem poſtulantes. Nunc Deus, inquit, cariſſimi votum veſtrum abſolvet, ex quo cuncta quaevis bona procedunt. Tunc paratus ad Miſſam ſacrificium Deo adferens, & ea abſoluta manibus infirmum adducens, recte pedibus ſuſtulit liberatum. Ac perinde Corpus Domini ore infundens exacta communione loquendi tribuit facultatem. Quamobrem nimia admiratione, gaudio, & timore, pro admirandis geſtis repletus populus exſultavit. *P.* Mira ſane, o Mariane, narras. Tantam enim in Benedicti laudem dixiſti, ut nil maius, aut excellentius, in ceteris ſupereſſe credam. *M.* Hei mihi quid, o Petre, narras. Gerardinus ante oculos meos ardentiſſimus Virginis cultor adſtare videtur, qui genere clarus, virtute & ſanctitate clarior, litteris non mediocriter valuit. Inter cetera ſuis praedicationibus complures haereticos, qui eo

tem-

tempore hic abundabant, ad Chriſti fidem reduxit. Hic clarus, potens, & excellens conſilio & doctrina apud quemquam glorioſus erat, & ſemper in pulpito divino amore flagrabat. *P.* Obſecro, Mariane mi, unicum ſaltem Gerardini miraculum in cognitionem noſtram veniat, & nihil audientem remoretur; dumtaxat admirabilium rerum dulcedo, & voluptatis in hiſce rebus amor me habeat, & qua ſoles facundia viri geſta proſequere, cuius facta omni ratione praeſtantia elegantem perpolitumque calamum exigunt. *M.* Id optas, o Petre, narrari, quod in lacrimas utrumque prorumper faciet. Abſolvam tamen animi tui ardorem, tum ob auſterrimam in miraculis vitam, ob dulciſſimamque Patriae memoriam; tum vel maxime, ut divina humanis ſaltem memoria praeſtent. Is cum iam quatuor & ſexaginta annos natus eſſet, maxima aviditate, & non parva lacrimarum effuſione, mortem orat, cui duo viſibiliter cantantes Angeli adfuerunt, qui, Gerardine, aiunt, cariſſimam creatori animam reddas. Accipiebant, o Petre, glorioſiſſimam illam gemmam, alter ad dexteram, alter vero ad ſiniſtram, in divae Virginis conſpectum portantes. Et

ecce ſextus Patrum noſtrorum ordinem incipientium nomine Riccverus in eodem loco iacens, illudque animadvertens, clara voce inquit, Gerardine, Gerardine, me, inquam, obſecro maneas; cuius ſtatim animam Angelorum alter accepit, quoniam & hic gratiſſimus in Virginis conſpectu exſtiterat. *P.* Stupenda quidem, o Mariane, narras, ſed quid ceteri fratres illa corpora exanima invenientes rati ſunt. *M.* Nulli dubium, perfectos viros rei veritatem quam primum cognoſcere, ſed ut intelligas Ricoveri doctrinam, hic Florentinorum Lucifer, Theologiaeque lucerna, ad quam mortalia vix aſcendunt pectora, vel ingenia, pulcro ſermone, aureoque ore univerſa locutus eſt. Et ſane egregia viri opera an abortiva deſiliant neſcimus. In caſum nihilominus elaboraſſe conſtat, ubi nihil ſoni reddiderit inſtrumentum. *P.* Tum Petrus, o felicem me hodie. At cedo, aliud ne ſidus ſupereſt ad ſeptenarium numerum abſolvendum? *M.* Alexius, o Petre, eſt, qui ſanctitatis exemplum animam Deo reddidit immortalem. Is propter decem & centum annos quietem adpetere debuerat, ſed omnia corpori obnoxia diligenter inveſtigabat, herbarum cibos ca-

pere,

pere, lectumque non infirmitati, & membrorum gravitati, congruum quaerere. At ne beſtiis quidem & feris atrociſſimis. Nam ſuper humum & nudos aſſeres iacere, non in vitae longitudinem ſed privationem vertitur. *P.* Quid igitur cauſae eſt, o Mariane, hunc prae ceteris tantum ſupervixiſſe? *M.* Idcirco, o Petre, ut ordinis originem, ſociorumque facta, alicui ſcribenti narraret; ne tanti facinoris memoria abeſſet. Cum vero ad extremum vitae diem deveniſſet, Angelos inſtar pulcherrimarum avium contra ſe volantes intuitus eſt, Chriſtumque in ſpecioſiſſimi pueri formam earum medium tenentem, qui ei coronam in capite pulcherrimam florumque fertilem ponebat. Hunc, o Petre, maximum ordinis noſtri decus fuiſſe putandum eſt. *P.* Tanto, Mariane, gaudio adfectus ſum ex talium virorum cognitione, quod totum me laetitia plenum conſpicias. Gaudeo, ſiquid umquam in ordinem veſtrum contuli. Augetur animus, vires creſcunt, ob amorem erga praedicta lumina meum. Nunc vos felices video, qui numina iſta apud Virginem intercedentia, Virginem apud Filium, Filiumque apud Patrem, quo nihil dignius, nil melius, nil propitius, aut

exo-

exorabilius eſt. Deſino, inquam, mirari tantum vos ex diva Virgine benevolentiae, & caritatis comparaſſe; haec cauſa veſtrae felicitatis eſt. Hinc Adnuntiatae miracula orta, hinc univerſus mundus ad vos properat, hinc omne denique bonum procedit. *M.* At profecto, inquit Marianus, nihil adhuc admiratione dignum compertum habes. Quoniam ab his, non tamquam a dignioribus principium dicendi ſumſi, ſed ut percepto ordinis exordio finis admiratu digniſſimus ſit. Nam & Senenſe decus Ioachimus adeſt, qui ab illuſtriſſima Pelacanorum proſapia originem traxit, celebris ordinis noſtri gloria, morum iubar, & rerum ſanctarum ditiſſimus, virtutumque fulgore prae ceteris ornatior. Hic ſumma omnes beneficentia & caritate amplectebatur adeo, ut aegrotantium nullum eo tempore incuratum amiſerit. Sanare aegrotos, claudos erigere, & mente captos reſtituere, & denique ad lucem priſtinam ipſos mortuos revocare. Ioachimi nunc, o Petre, ſanctitatem enarrare haud animo eſt, quem apud Senenſes, veluti clariſſimum ſpeculum, hominumque decus celeberrimum, inveni; cuius ipſe vitam, ut mare quoddam, videre poteris quam tuae domi nationis

tionis

tionis ſervus, noſtraeque Congregationis Frater Paulus ſcribens, tanta rerum geſtarum ſuavitate tenebatur, ut haec ex eius ore verba inter cetera emanarint. Et plane cum tantae virtutis fuiſſe mecum ipſe conſidero, non abs re putem providentia divina natum, ut eſſet, qui eam aetatem candidiſſimarum virtutum meritis & ſingulari facundia illuſtraret.

P. Ambiguus profecto, o Mariane, ſum ob tantarum & variarum rerum cognitionem, quam ſententiam in medium adferam, cum non niſi divinum ingenium in hiſce rebus exigatur. Sequere, inquam, neque noſtrum iudicium exigas, quoniam prae tali cogitatione ſimul cum admiratione, neque mens, neque ingenium, ſatis officium ſuum facit. *M*. Tum Marianus, Ardentiſſimus Chriſti ſectator Franciſcus celeberrimam vitae famam ubique reliquit illuſtrem, cui Virgo opem ferre ſemper ſolita erat, quod in eius hiſtoria idem Paulus ad Pium Pontificem ſecundum probe in lucem reddidit. *P*. Quid hic, o Mariane, egregii oſtendit?

M. Viſum eſt ſaepius, reſpondit, in ſalutiferis eius ad populum praedicationibus ab Angelorum manibus ante eius ocu-

oculos codicem apertum teneri, quae, omnia, uti ſcripta erant, ſpiritus fervens ſumma cum caritate, & virtute, efferebat. Innumerabilia ab eo aegrotantium genera curata accipio. Hoc taciturnitate, ut alia omittam, neque praeterire poſſum eum quatuor exanimes pueros ad clariorem lucem reduxiſſet. Demum, ne diu laudibus viri immorer haec commemorans, illico eius vitae gloriam ſanctiſſimo calce claudere propero. Nam primo Virgo Mater huic cum Filio in ſinu adparens, Quam, dixit, Franciſce, tibi gratiam referam, cum me tam vehementer dilexeris. Dignum eſt, Filius reſpondit, ut qui nos dilexit, nobiſcum ſuperna in patria verſetur. Et in eamdem Mater, & Filius, Veni, veni, vocem proruperunt; ac ſtatim alma confeſſoris anima migravit ad aſtra. *P.* Caeleſti hic, o Mariane, merito gloria decoratur, ſacriſque adgregatur agminibus ſanctorum, ſplendoribus effulgens. *M.* Dum haec tibi, Petre, narro, venerandum Furleinenſe iubar Peregrinum me obiurgare viſum eſt, quem ſi unico virtutis merito, ſingularive experimento, inter ceteros enumerandum putem, redargui vereor. Quam egregiae beatitudinis haec praeclara exſtitere! Quare ut celeriter ortum cum fi-

ne

ne claudam, omnibus hunc viris Italiae ſanctimonia nominatis aequandum cenſeas. Quid moror, o Petre? Vellem, ſimulque nollem, ampliſſimum laudum campum ingredi; ſed hoc tibi polliceor, eius alibi, & in maiori ocio, narranda geſta reſervavi. At nunc tibi plura ſub brevitatis ſerie exſolvere placeat; horrenda namque pro immortali Deo pertulit. Quod ſi in eius perpetua laude verſer, centum haud horae ſufficerent, cui humanarum, & divinarum rerum Auctor condigna merita retulit, ut eadem Chriſti diſcipulis, & Peregrino poteſtas daretur. Nam praeter ingentia miraculorum ſigna, nonnullos iucunda, & amoena vita privatos in eumdem ſtatum retulit. *P*. Ingens me hodie, Mariane, voluptas habet, nec quicquam per hoc tempus amabilius, aut deſiderabilius, & ſalubrius accidere poterat, quam ex tuo, lac & mel emananti ore hoc audiviſſe, per hoc enim maiora longe feciſſe inſpicere poſſum. *M*. Immo, Petre, ex unico frumenti grano, pauperum domicilio horrea adimplebat, vinumque ex nihilo in abundantiam redigebat. Quid iam plura loquar? ea huic deſuper gratia datur, ut pauci admodum eam conſecuti ſint. *P*. Hoc unum, Mariane, miror, hos canoni-

niſſando viros non eſſe ſeculorum memoriae datos, ubi multi inferiores anteierint. *M.* Ad hoc lacrimis irrigatus reſpondere, o Petre, cogor, heu heu! noſtris temporibus cuncta venalia, & ipſa demum ſanctitas apud nos venditur. Nimia ordinis paupertas hos omni laude dignos viros ab hominum memoria retraxit. At unum illud me totum reficit, & recreat, quod apud immortalem Deum nobiles ſunt. Sed ad noſtrum propoſitum revertamur, obſecro. Nam maxima pudoris, modeſtiae, & ſanctitatis obſervantia nunc in mentem venit. Is Bartholomaeus eſt, tot pro Chriſti amore labores perpeſſus, ut non modo pelle, ſed nervis, ſe ſe ſpoliaverit. *P.* Noſtra ne, Mariane, patria hunc virum genuit? *M.* Nequaquam, inquit Marianus, quoniam natura non unicae civitati cuncta conceſſit. Venit Bartholomaeus in hunc mundum, ut ſuam Ceſenae patriam illuſtraret; venit ut malorum impetus comprimeret; venit ut bonis ab immortali Deo merita exoraret; huius plerumque animum in pulpito ereptum videas, ab Angeliſque in ſinum auctoris deportatum. Mirantur omnes ſermonis abſolutionem exoptantes, hunc extollunt, hunc praedicant. Hinc, o Petre, ſanctita-

ctita-

ctitatis fama orta eſt, & ad noſtrae civitatis aures velociſſima pervenit. Audit hoc mulier ob atrociſſimum morbum cum duobus filiis in extremis laborans, maxima devotione Bartholomaeum videre adfectans. At in ſomnis Bartholomaeus in ſtatu quodam prophetico hoc mulieris deſiderium cognoſcens adparuit. Oſtende, inquit, ſoror, propter quod tantopere doles, & ſuam filiorumque illico ſanitatem reddidit. Hi ſunt quos habuimus in deriſum, & in ſimilitudinem improperii, quorum vitam exiſtimabamus inſaniam, qui tam grati, tamque accepti in Virginis conſpectu fuere. *P.* Tum Petrus, Iam cum Gregorio loquar, inquit. Illic animus meus cupit reſiſtere, adſiſtere, ubi ſe cum his viris ſperat ſine fine gaudere, & doleo cur non tanta obſervantia digni viri noſtra aetate reperiantur, quorum ardentiſſimus imitator eſſem. *M.* Hac quoque, o Petre, tempeſtate colendi viri reperiuntur, ad quos cum pervenero, mirandi dabitur facultas. At nunc clariſſimum virginitatis ſpeculum Ubaldus ante ferendus eſt ex Burgo Sancti Sepulchri claram originem ducens, qui humanitatis, philoſophiae, & theologiae radiis illuſtratus, celeberrimam morum,

vir-

virtutum, & ſanctimoniae famam dereliquit, cuius geſta tradere cupiens perſtrepit calamus in ſtuporem ductus, animus haec ſcribere contremiſcit. Nihil condignum, tantoque viro idoneum perrumpere poſſe credo, ſed paucis tamen eius apud te cognitionem aperiam. Is a teneris annis religioſam vitam coluit; dumque adoleſcens, & iuvenis eſſet, civili ocio cedere, & litteris operam navare ſecum inſtituit, demum religionem hanc ſecundum divae Virginis praeceptum, ſe obſequio ſanctorum virorum tradens, ingreditur. *P.* Cedo, Mariane, quae corporis habitudo, & qui cultus erat huic? *M.* Dicam ſane, o Petre, hic corpore formoſo, ſtaturae grandis, pauci admodum ſomni, intenſique laboris; hic in ictu temporis quemvis aegrotantium liberabat, quod plerunque nonnulli invidi diabolica arte fieri rati ſunt. Si quando fratribus panis vel obſonium defuiſſet, orationem faciebat, & ornatam divinitus menſam conſpiciebant, ex qua mira ſuavitas in veſcendo oriebatur. *P.* Talem ſe hic mortalibus, o Mariane, praebuit, ut non fugiant, aut horreant; ſed tota mente, toto animo, totiſque viribus imitentur. *M.* Cum autem Marianus eum ardentiorem fieri

ani-

animadvertit ex parvis, inquit, licet ad magna me transferam. Divus Hieronymus ille eſt, qui ob miraculorum fertilitatem, celebre nomen Burgo Sancti Sepulchri dedit; hic ſpiritu rapiebatur in caelum. Porro numquam clara ſine invidia fama fuit. Quidam ei fratrum detrahens ſtatim in terram labens ultimum vitae diem ingreſſus eſt; in quem Hieronymus miſericordia provocatus, in priſtinam vitam redire fecit. Quare ab omnibus veneratum accipias. Non tamen eum ordinem, quo ſui de verbo ad verbum ſcriptitarunt, impendam, ne nimia verborum prolixitate a primordio noſtro decedam, & ceteris dicendis locum occupem; aut tibi, o Petre, taedium pariam. *P.* Probe, o Mariane, factum eſt, in his ſermonibus medullitus enucleatam ſubſtantiam depromere. *M.* Ego quoque in eamdem ſententiam devenio, ſed ad rem noſtram, reſpondit Marianus. Ita eius oppidum totum gaudii repletum exſultaſſe ſcias. Sed quid remoror horum in deſcriptione ludibriorum quae humanarum mentium, leviſſimarumque gentium blandimenta ſunt. Summa hic omnes caritate amplectitur, omnibus morum, & continentiae exemplar eſt, ciborumque parcitatis. Quid plura

 lo-

loquor? *P*. Omnibus, ut video, inquit Petrus, ſanctitatis iubar. *M*. Maturo tandem aevo, ſumma populi moeſtitia celeberrimum vitae diem clauſit. *P*. Ad haec Petrus, Sic, inquit, ſilentium rumpere non audeo, & quaſi mutus obſtupeſco; inceptum cupienti narra. Aliud eadem patria ſidus aethereum genuit, Andream, virum quidem egregium, inter ſublimes atque praeclaros ordinis cardines copulandum. Hic vivens moriensque beatae vitae cupiendum nomen deſtituit; dumque corpus dormiret in pace, trium dierum, noctiumque ſpatium per ſe campanae ſonuerunt; quod omnium animos, cordaque, erexit. Demum pulcherrimum cum palma lilium ſuper eius ſepulchrum oritur, & frater quidam poſtquam lilium legere cum palma voluit, ſtatim evanuerunt. *P*. Equidem hoc idem, Mariane, cenſeo, haud fas eſſe divina ab humanis tangi. *M*. Quid demum Chriſti miles Bonaventura? Nec immerito a bonitate ſibi grande nomen ſumſit; hic contra acerrimum hoſtem victor gloria decoratur, genus ex Piſtorio ducens, non infimum, nec maximum. Nam medium tenuere beati, & medio tutiſſime itur. Is corporis animique viribus non parum valuit, in vigiliis tolerandis aptus,

virtu-

virtuteque peritiſſimus fuit: Neque ſanctitas laborumque relatio abſuit. Nam in eius obitu a quibusdam Angeli cantantes auditi ſunt, Veni dilecte, veni; & animam illam abſque macula in Dei Virginisque conſpectum deportarunt. Talia audientes veloci pede currebant, & fruſtrati exanime corpus invenerunt. *P.* Hoc, o Mariane, adſerere audeo, niſi amor a veritate ſenſum auferat, omnium religionem veſtram feliciſſimam fore. Nam ego talium virorum laude prae nimio amore in ſpem erectus, nulli rei laborem ineſſe putabo, ſed tamquam dux inceptum proſequar, ut ardentiori animo tepidi efficiantur. *M.* Quem hilari admodum facie, & ſereno vultu, Marianus, ob verborum amoenitatem intuens ſic adfatur: Dux eris, & haec nomen tuum uſque ad aſtra ferent; animam vero tuam in ſinum Abrahae Patriarchae Angeli deportabunt immortaliter caeleſti ſede fruituram. Redigitur, o Petre, mente volutanti, ex Urbe veteri inſignis in memoriam Thomas, qui Mariae zelo raptus, caeleſtisque ſedis adfectatione latus, ordinis noſtri cultor efficitur mirabili Matris Dei ſapientia educatus. Quidam ob patrata furta ad necem deputatur; pio Thomae vovit; & nocte cuſto-

dibus ſuperna ſomni flagrantia dormientibus incolumis fugam adripuit, paucisque poſt diebus eo quod votum non abſolverat in idem crimen incurrit, Thomae ſe recomendans, iterumque meritum vitae recipiens, omnia ad unguem exſolvit. *P.* Non parvus, Mariane, admirationis locus relinquitur, nullum intactum ab his viris miraculi genus, neç ab re prae ceteris vos electos intelligo. *M.* Mira res, o Petre, eſt Antonius ex Viterbio; vir praeſtans apud omnipotentem Deum magnopere excelluit. Nocte quidam freneticus magnis admodum clamoribus ceteros vexabat, & Antonius adſens languentis pietate concitus, ad frenetici cubiculum conſolandi gratia perrexit manum capiti imponens ſtatim defuit infeſtatio, deinde pro eius ſalute preces effundens, mente ſanum, refectumque, ac ſalubri potitum ſanitate reddidit. *P.* Mutus ſane, Mariane mi, pro laudandis viris, ob rerum fertilitatem efficiar. Volenti namque de unico gratulari omnes una in linguae velocitatem currere videntur. *M.* Ita eſt, o Petre. Nam infiniti memoria digni adeſſent, ſed felix inter alios Gabriel connumerandus eſt, qui gentium ſtrepitum horrens, Senarium montem ſumma ſanctitate coluit,

Flo-

Florentiamque haud placere palam praedicat, quippe quae exercendae ſanctitati obnoxia ſit; quumque ubique notus geſtis eſſet, propinquum ſe morti conſpiciens, hilaris ſemper Virginem orabat. Quare actum eſt, ut binas dormiens & aureas videret ſcalas, in quibus ſex cum dimidio morituros fratres accipit, dumque praedictam viſionem aperit, ecce ad ianuam una cum filiis parentes illum videre peroptantes. Quod fas quum minime ſit mulieres Dei cultorum ſedes ingredi, felix ita Gabriel foras aegrotans abiit; &, Lugetis ne me? inquit: hos potius in mundo calamitatum, miſeriarumque fertili, & diaboli laqueorum, catenarumque pleno: & in quietem rediens unus ex profeſſatis fratribus exſultantem animam ſuper ſcalas aureas conſpicit; ac ſummo clamore, Cur, inquit, care frater, non me manes? cuius Continuo anima evanuit. Sex itaque fratres univerſae carnis viam ingreſſi ſunt, primum autem pro dimidio ſemimortuum habuerunt, quos omnes vidimus, & adlocuti ſumus. Hi ſex fratres non parva obſervantia digni fuere tum virtutum ſplendore, tum etiam eorum ab immortali Deo dote, quorum nihil in preſentiarum neſcius admirabilium rerum attingam; ſed eorum ſit ſa-

 tis

tis animas ſuper ſcalas aureas exſultaſſe ? Sed quid, o Petre, agis? quid mente volutas? quid tantum cogitas? fieri ne poſſe ambigis, quae tanta brevitate commemoravi, an maiora & adiicienda his miraris? rei veritatem nedum perſuaſi? *P.* Ego, mi Mariane, ſermonem nunc tuum audivi, ſed nequaquam intellexi. Tanta enim erat dulcedo alienati ſpiritus a corpore, & cum his, quos paulo ante connumeraſti, benevolentia coniuncti, adeo connexi, ut eadem beatitudine iam illis me crederem conſortem. Tenebar ſane quodam ſermonis lepore, quadam vitae ſuavitate, caeleſtisque regni fruendi deſiderio, omnino a terrenis rebus alienus, caduca vilipendens, humilia abiiciens, ut cum eis tandem poſſem immortalitate connecti, quibus vidi & intellexi quidem nullum adeſſe crimen, nullam animae maculam, quin caeleſti corona fruerentur; & eis perfectam gloriam, immortalisque Dei praemium abſolutum inſpexi, quippe qui ante Virginem, ut claritatis ſidera, ut luminum mortalibus lucernae, reducendorum in patriam malorum veſtigia, via errantium, ſalutemque optantium portus, virtutum itinera, morum, modeſtiae, ſanctitatisque ubique exempla prae-

cla-

Google

clariſſimos radios effundentia. *M.* Gratia quoque, o Petre, cognoſcendus eſt; hic mitis, clementiſque naturae fuit. Nec immerito ex nomine rem ſibi ſumſit, quum non parvam ab immortali Deo ex proba vita gratiam ſibi comparaverit, & primo Senarium montem coluit, ut more noſtro ſuperflua reſecans media tantum carpere laborem. Huic non parva deſuper gloria, & laus data eſt, quum ad excelſa divinitatis faſtigia traheretur, cuius hiſtoriae culmen adtingere, paucisque explicare non poſſum. *P.* Inter frondes, ait Petrus, multiplicesque ramos miraculorum fructus tantum elige. Nam lectorum exorientium mentibus hic ſatisfieri curavi. *M.* Praeter alia, reſpondit ille, hunc in vitae calce coturnicem adpetiſſe comperio, & repente ante eius conſpectum adparuit, eamque coquendam dixit. Quo facto, quum in duas eſſet partes diviſa, invicem coniunxit, anhelitumque in eam infundens ait, Hei mihi ob moribundum corpuſculum hoc fragile creaturam Dei peremeram, iterumque evolare fecit. Ipſe autem moriens multa reliquit ſanctitatis ſigna, quae ob temporis brevitatem tacenda duxi. *P.* Ita, o Mariane, eſt, quod totam ſanctitatis machinam uno

 con-

confectam homine breviter explicare non poſſumus, ſed alium iam adgredere. *M.* Petrus ex civitate noſtra Florentia exordium trahens, innata quadam humanitate, virtutumque decore, ante creatarum rerum principem pro quodam morum, & ſanctitatis iubare ſublimatus, non quidem immerito laudandus eſt, qui quum ea honeſtatis effigie, & ſapientia eſſet, ut mortales, immortaleſque caritate complecteretur, virginis viduitatem portandam elegit, ex quo ſaepe pietatis fontem Mariam videre meruit. Tum vellem, inquit, diva Mater, a corpore ſolvi, & cum beatis iſtis Angelis copulari. Ipſe tempus eligas, reſpondit Virgo. *P.* Ubi haec, o Mariane, exſtitere? apud ne eumdem montem virorum memoria celebrem? *M.* Tum Marianus, Si in eo loco frequentatam ſanctitatem narrare poſſem, nullum ſane commodiorem ad animae immortalitatem adquirendam diceres; praedicat ipſe futuro veſpere ſibi moriendum fore, quorum omnino mentes a tali re alienatae erant. Et ecce paulo poſt dulciſſima cantantium vox ſub tegmine caſae adſtare auditur. Vocem quidem audientes, neminem autem praeter binas aves viderunt. Interim alma Petri anima ſuaviſſimum odorem fragrans, nemine hoc

ani-

animadvertente, evanuit. *P.* Quod Petrus tacitus cogitans divina haec potius, quam humana ope fiunt, inquit. *M.* Claruit, o Petre, etiam temporibus noſtris vir multa obſervantia dignus, Nicolaus Arretinus, Sacrae Theologiae doctor, Eccleſiarumque obſequio deditus, qui moriens haud tacenda ſanctitatis ſigna oſtendit. Et ſane quantum in rebus gerendis regia Imperatrix ei adfuerit excellentiſſimum eſt. Mulier quaedam ob urgentes corporis labores non diu vivere cogitur, quare adſiduis ſe precibus Virgini commendat, eique in ſomnis adeſſe viſa eſt: Perge, inquiens, ad virum perfectum Nicolaum Arretinum, clarum ordinis Servorum ſidus, addeque preces, ut te liberet. Exſurgens illa pro viribus quiſnam ſit Nicolaus Arretinus flagitat. Tibi, inquit, Virgo Maria me ſanandam tradidit. Si ab ea mitteris, reſpondit Nicolaus, ſurge, & revertere in domicilium tuum; quae erecta ſanitatis voto potitur. Datur & huic virginitatis pretioſiſſimum lilium. *P.* Gaudeo civitatem illam Arretinam non litteris modo, ſed ſaluberrima omnium ſanctitate non mediocriter excelluiſſe, & eo magis quod huic veſtrae nonnihil decoris, & ornamenti adfert, & quia nobiscum benevolentia & amicitia, atque carita-

rita-

ritate coniuncta eſt. Ac praeſertim idcirco laetor animadvertens quos diligo omni virtutum decore, & ſanctimoniae ornamento refulgentes. *M.* Dominicus inter ceteros urbis noſtrae viros, fortaſſe ſanctitate, quam progenie ſublimior numeratur, cuius proprium caſtitatis decus fuit, ſemper Paradiſi ianuam oſtendens; ex cuius quotidiano ſermone plurima ſanctitatis veſtigia recepi, & probe vitae regendae documenta, ipſiuſque lacteo ſermone tantopere adficiebar, ut diem plerumque eius conſuetudine fruens horam putarim. *P.* Beatum me hodie, inquit Petrus, o Mariane, feciſti admirandis his omniumque memoriae tradendis rebus, ſed illud ſcire animus magnopere cupit, ſi quid in femineo genere tertii ordinis palam ſanctitatis eſt, id ipſum in noſtram cognitionem redigas; nam hactenus infinitam vobis Sanctorum coronam adeſſe perſpexi. *M.* Genuit haec noſtra civitas Iulianam virginitatis ſpeculum, & mulierum memorabile decus, quae mira ſanctitate refulgens celebris facta eſt. Non equidem vanis ornata ſplendoribus, non mortalium erecta ſuaſione, neque illuſtri, ſpecieque decora; ſane virtutis praemio, in qua verum decus triumphioue gloria reſidet, adſidue reſultat, quae ſan-

cta-

ſtarum praedicationum ſectatrix, geſtorum teſtimonio comprobatur. Inter cetera divae Matris viduitatem adſumens immortalem ſibi in coelo ſedem comparavit, Virginiſque in ſalutem amictum geſtavit. *P*. Et ecce alma ſine fictione mulier. *M*. Eſt & alia ſanctiſſima mulier, o Petre, Iohanna Cremonenſis, quae ab Inſellis quondam originem traxit, celebris miraculorum gloria, virtutumque fulgore ornatiſſima, nigrumque etiam Virginis amictum geſtavit, & inter notanda, ubi vitae ſuae calcem praeſcivit, quindeni dies dumtaxat Chriſti corpus in cibum, & ſanguinem in potum, ſumſit. Tot hinc inde nobiles progenie viri hanc uxorem exigentes fruſtrati ſunt, & uſque ad exitum tantam virginitatem conſervavit; cuius in dies miracula, velut flumen quoddam aeſtuans, effunduntur. *P*. Ad haec reſpondens Petrus, Mira, inquit, narraſti, o Mariane, quae omnia non modo cenſeo, ſed iam ante oculos meos videre videor. Nec abs re Hieronymum ad Euſtochium legimus, ubi quam ſaepe ad funera, & ad ſepulturas quorumlibet Sanctorum Angelos adveniſſe adſerit, & ad exſequias eorum obſequia praeſtitiſſe; nec non & animas electorum uſque ad coelos cum hymnis, canticis, atque laudibus

bus detuliſſe; ubi utriuſque ſexus commemorantur frequenter laudes ceciniſſe; interea multo nonnunquam lumine reſplenduiſſe; inſuper adhuc viventes in carne ibidem miri odoris fragrantiam diutius perſenſiſſe. Quod ſi ad recreandam ſpem, mi Mariane, & ad corroborandam fidem interdum adſtantium, Salvator noſter ob ſuorum merita amplius comprobanda talia & tanta exhibere per ſuos caeli miniſtros circa defunctos dignatus eſt; quanto magis in ordine veſtro, quem fertiliſſimum Sanctorum intellexi, credendum eſt his Angelorum militiam cum ſuis agminibus obviam veniſſe, eoſque ingenti lumine circumfulſiſſe, & uſque ad thronum olim eis etiam conſtitutum cum canticis ſpiritualibus perduxiſſe. Ea inſuper potentia ut vobis in decus, & nobis in favorem, aeterna luce fruantur. *P*. O felicem me hodie, non poſſum non exſultare! Tanta adfatim laetitia me habet quod ambiguum eſt vitae, an mortis optator ſim. Altera cum mortalibus agitur, altera vero cum immortalibus, ut gauderem; nam quid honor? quid opes? quidve magiſtratus? ad comparandum caeleſtis regni iter? Hi pauperes ſimul, & divites fuere, hi honores, hi magiſtratus, hi quicquid optandum eſt,

pro

pro voluntate poſſederunt; his amiciſſimus omnium Deus adfuit, apud quem, Virginem interceſſorem habuerunt. *M.* Additur, o Petre, & nunc admirationis locus. Cedo quid illud eſſe re-ris, quod in tantam horum fidem adeò vehementer te prorumpere faciat, niſi ipſorum ardens caritatis flamma, quae ad ipſorum divinam cogitationem mortalium corda non modo agitat & impellit, verum inflammat & accendit. *P.* Aliud mihi, o Mariane, iucundiſſimum narrare velis obſecro, quo omnia ſimul hodierna die in laetitiam vertantur, quo modo apud univerſum terrarum orbem iſta veſtra Adnuntiatae devotio creverit, qua cauſa, quave ratione in tantam celebritatem devenit. *M.* Eſt, o Petre, amoenitatis plena haec tua petitio. Quare hoc ſcias velim nihil umquam gratius poſtulatum. Neque abs re; omnia namque praeclara in unum deveniunt. Benefactoris interrogatio, narrantis aviditas, cultaeque Virginis meritum, quae quidem maximi facienda ſunt. *P.* Non minori admiratione rerum geſtarum, quam ex tuo narrantis lepore detentus ſum, quippe omnia noviſſe videris, addoque hoc te ad illuſtrandum Servorum ordinem prae cunctis mortalibus electum, neque idcir-

co

co non mirari. *M.* Dicam profecto quod optas. At illud in primis te non praetereat, divinitus quaecumque egregia, & bene geſta; quae vero male, humanitus: quaevis praeclara facinora ab immortali Deo originem traxerunt. Quaedam Virginis precibus, quaedam vero ceterorum Sanctorum meritis; alia ex eorum devotione, alia vero ex cultu; per quae nil tam arduum, nil tam grave, aut difficile, licet exaudiri dignum ſit quod humanum genus non conſequatur, quare hoc omnium praeclariſſimum non terrena, ſed caeleſti ope factum cenſeas. Erant una noctium ad celebrandum ſimul Matutinum fratres, quumque abſolviſſent, ſuaviſſimus orandi ſopor eos invaſit, ut prae nimia devotione ſpiritus a corpore evanuiſſe putes. Demum in maximum fervorem vociſque vehementiam adducti, Ecce, inquiunt omnes, ingens multitudo, univerſum vulgus, & ex longinquis partibus nationes, ad nos properant. Denique ab oratione ſurgunt, ſui ipſius omnes mirantes, illud fore inſaniam arbitrati. At ubi mane templum aperuerunt, magno ſtatim impetu mortalium repletum eſt, qui non parva Adnuntiatam hanc veneratione colentes rei primordium invenerunt; fama volat, ac deinde

de homines undique effundi videbantur. *P.* Tuam profer, o Mariane, ſententiam in hac ipſa re. *M.* Ego profecto, inquit Marianus, adſererem divam Virginem in rpetuam ſui viduitatem geſtantium me- iam haec oſtendiſſe, utque etiam ad cultum prae ceteris nos elegiſſe con- . Nam & longe maiora ordinem ntibus demonſtravit. *P.* Quid illa fama diu in hominum ora eva- *M.* Ad hoc inquit ille, Ut mos fere am eſt pictorum. Huic Bartholomaeus nomen erat, qui morum modeſtia, vitae integritate, & ſanctimonia, in divae Virginis conſpectu gratioſus exſtitit; cui maximae laudi pretioſiſſimum virginitatis lilium dabatur; qui cum Virginis imaginem pingere vellet, adſidue ieiuniis & orationi inſtabat, noctes plerumque inſomnes, crebraſque vigilias nuda humo iacens faciebat; ſicque eam ſaepius obteſtabatur, ut propriam ſemel faciem pro nimio ardore deſignare poſſet. Cuius exauditas preces aiunt, & mane ad opus ſuum rediens, abſolutum cum capite corpus invenit; quod nulli dubium videri poteſt, quum illud per Angelorum manus fabricatum ſit. *P.* Mira ſane, o Mariane, narras. *M.* Audi quaeſo, quum extra urbis moenia eo tempore haec divina Virginis imago

Adnun-

Adnuntiatae eſſet, & illuc univerſus populus ad Feſulanas devotiones tranſiret, templum illud ob devotionem ingrediebatur; ut iam alter deambulationis gratia, alter vero devotionis, illuc profic ſceretur. Ubi feſſi requiem, aegri ſalut umbramque aeſtuantes, recipere ſoleb *P*. Sicque, ut arbitror, inquit Petrus, latim locus ille in devotionem auctus *M.* Nec dum perfectam rei feriem Martinus Papa quintus, quum Floren civitatem ob quasdam cauſſas interdix ſolum hoc divae Matri altare conſecratum reſervavit. Ad quod tunc omnes ad uni cum animae ſolatium, ſalutiſque remedium, confugiebant, atque illinc maxima devotio orta eſt. *P.* Videntur quae a te commemorata ſunt adeo ſimilia, ut ea oculos cernere, & animum cenſere, credas. *M.* Non minorem, o Petre, devotionem probes ex cultorum meritis, qui tunc in tanta reverentia habebantur, ut omnes una animarum paſtores, & tutores, ſalutiſque remedium, eos praedicarent, ut ſuperius declaratum eſt. *P*. Iucunditatis, inquit ille, plenus exſtitit dies. *M.* Ego vero, reſpondit Marianus, ut iam domum redeam, divae Virginis voluntatem in hoc ducem crederem.

FINIS.

959192

MC

Digitized by Google